

VALORI ALE TEATRULUI ROMANESC

În coloanele acestei reviste, atît de dragă mie de la numărul UNU — pe care nu-l mai am și care a devenit o raritate bibliografică — și unde, potrivit legilor teatrului, ne-am boit toți părul în argintiu, am publicat, acum mai bine de 15 ani, o convorbire cu Meșterul. Calboreanu mi-a dat o întîlnire la Casa Armatei. La restaurant. În „salonul generalilor“. Era la locul lui. Gra-dele îi pluteau pe umerii uniformei civile. Vorbea puțin între pahare. Ardeleanul de la Râșinari cîntărea cuvintele, bob cu bob. Mi-a povestit viața, pe scurt, și m-a bucurat că a debutat la Iași. În

Meșterul Calboreanu

sfișit ne-am ridicat grei de amintiri, și l-am ajutat să-și ducă sacoșa cu „vinul casei“ pînă la casa lui din Călea Victoriei.

Ștefan din „Apus de Soare“ de Barbu Ștefănescu Delavrancea

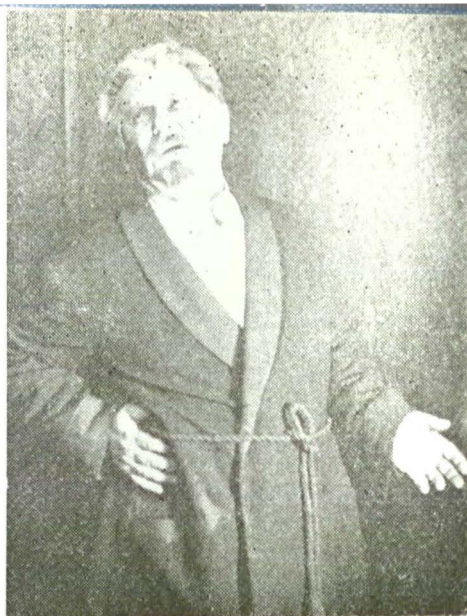

În „Vlăicu Vodă” de A. Dăvilă

Nu mi-am propus să-i trec în revistă palmaresul artistic, rolurile, citatele din cronici. A fost și este pentru mine — de totdeauna — Ștefan cel Mare. Nu-mi pot imagina Delavrancea fără Calboreanu. Nici invers. Să vă povestesc.

Primisem un mesaj lichid de la mama mea de la Iași, care la gară, noaptea, n-a găsit alt mesager decât pe Meșterul. Mi-a dat telefon dimineața, pentru o

întâlnire la Televiziune, unde filma. Am găsit o mașină bătrână și un șofer și mai bătrîn. La ora fixată, pe treptele Televiziunii cobora Calboreanu, în costum domnesc, cu coroană, cu schiptru și inele grele. Mi-a înmînat mesajul. L-am luat. Șoferul, cu ochii cîi cepele, m-a privit uluit: „Cine ești dumneata, domnule, că-ți aduce Ștefan cel Mare o damigeană?”.

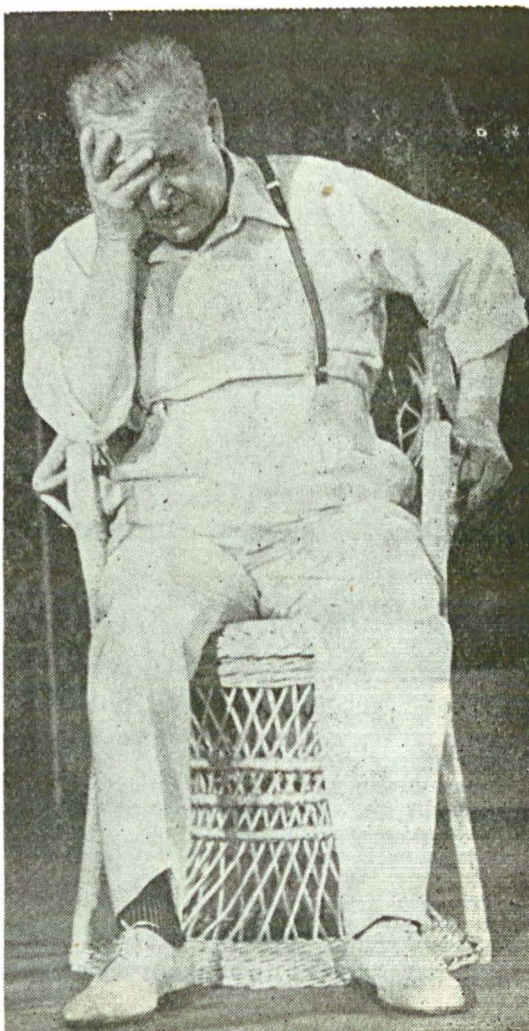

1

**1 — Knurov din „Fata fără zestre“
de A. N. Ostrovski**

**2 — Egor Buliclov din piesa cu
același nume de Maxim Gorki**

**3 — În „Dulcea pasăre a tinereții“
de Tennessee Williams**

3

In „Hamlet” de Shakespeare

In „Bădăranii” de Carlo Goldoni

El era Ștefan cel Mare. Mic de stat, gros și lute la minie. L-am văzut de zeci de ori în **Apus de soare**. Adjectivul monumental i se potrivește. Giuvaergiu al cuvîntului. Rubinstein se „juca” pe clape, cum se „juca” el pe silabe. Marele monolog despre Moldova urmașilor urmașilor va trăi în vecl, cît Moldova. Nimic retoric, nimic patetic. Retorismul și patetismul capătă clamori de teatru antic. S-ar putea deci scrie o monografie Delavrancea-Calboreanu.

Și, vai mie, ca să rămîn la capitolul „amintiri”, tot acum cîțiva ani buni, am făcut unul dintre primele spectacole de sunet și lumină în Cișmigiu. La vestita rotundă a scriitorilor. La fiecare bust, lumina rotită și rostită de minunatul Titl Constantinescu dezvelea nu numai o marmură, ci și versuri. „Reprezentăția” realizată de o puștime de la I.A.T.C. culmina, evident, cu Eminescu. Se opreau tramvalele, încremeneau zarurile jucătorilor de table, nu se mai sărutau îndrăgostiții, pe sub felinarele fără bec, atunci cînd explodau silabele. Calboreanu, „pe bandă”, spunea „Ce-ți doresc eu ție,

dulce Românie!” Parcă pornea o navă cosmică. În fiecare noapte era El și mereu altul. Cel mai curat sentiment al țării, al bucuriei românești era deplin. L-am văzut, copil fiind, în Hamlet, într-o competiție din care mai făceau parte Vraca și Valentinianu. Dacă Nottara l-a jucat pe prințul Danemarcel cu barbă, Calboreanu l-a jucat cu burtă. Ei și? Ofelia avea de ce să-și iubească prințul. L-am văzut și în Caragiale, și în Tennessee Williams, și în **Cetatea de foc** a lui Davidoglu. Masivitatea, mereu revin la acest adjectiv, i-a fost pavăză, care l-a însoțit și în filme — unde era de pildă miner pe Valea Jiului. A împlinit 88 de ani — îi lipsesc deci 2 pînă la 90. Aștept ziua să-l sărbătorim sănătos. Pentru că a slujit altarul scenei românești, ca un unicat al ei, pentru că ne-a încîntat.

Mi-l închipui urcînd pe calul alb al unui răzăs și strigînd : „Haideți, băieți !”. Și nenumărați boieri, vornici, hatmani al teatrului nostru răspunzîndu-i : „Venim !”

Alecu POPOVICI